

การคาดการณ์ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมในการปรับตัว
ตามนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
ของสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง

The Expectation of Impact and Preparation for Adjustment According to the Eastern Economic
Corridor Policy of Establishments in Laem Chabang Industrial Estate

ชิราภรณ์ วงศ์แสน^{1*} จีรพรรณ กุลดิลก²

Chiraporn Wongsan^{1*} Chiraphan Kuladilok²

Corresponding author's E-mail: chiraporn.w@ku.th^{1*}, fecochk@ku.ac.th²

(Received: May 13, 2021; Revised: August 16, 2021; Accepted: October 1, 2021)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการคาดการณ์ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวของผู้ประกอบการพร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ของการเตรียมความพร้อมกับการคาดการณ์ โดยเลือกตัวอย่างตามความสมัครใจจำนวน 30 แห่งจากทั้งหมด 144 แห่ง ผลการวิจัยพบว่าร้อยละ 66.70 จากตัวอย่างทั้งหมด คาดการณ์ว่าจะไม่ได้รับผลกระทบและยังมองเห็นทิศทางที่ดี ขณะเดียวกันอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ยังคงมีความกังวลด้านผลประกอบการที่ยังคาดการณ์ไม่ได้จากการสภาพแข่งขันที่จะสูงขึ้น และข้อจำกัดด้านเงินทุนของอุตสาหกรรมขนาดเล็กทำให้ไม่สามารถใช้โอกาสนี้ในการขยายการลงทุนได้ สำหรับการเตรียมความพร้อมพบว่าสถานประกอบการมีการเตรียมพร้อมค่อนข้างมากในการทบทวนและจัดทำแผนงาน การพัฒนาทักษะแรงงาน แต่ขณะเดียวกันผลก็ชี้ให้เห็นถึงความไม่พร้อมในการปรับตัวเพื่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมขนาดกลางและเล็ก ในการศึกษาความสัมพันธ์ของการเตรียมความพร้อมกับการคาดการณ์ สิ่งที่พบอย่างชัดเจนคือแม้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่คาดว่าจะไม่ได้รับผลกระทบแต่ก็ไม่ได้เพิกเฉยต่อการพัฒนาที่กำลังเกิดขึ้น และอุตสาหกรรมขนาดเล็กไม่ค่อยมีการเตรียมความพร้อมเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่นๆ นำมาสู่ข้อเสนอแนะที่ว่าภาครัฐควรมีแนวทางในการส่งเสริม หรือให้การช่วยเหลือเพื่อลดอุปสรรค ข้อจำกัดที่แตกต่างกันไป และเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ อันเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศอีกทางหนึ่ง

คำสำคัญ: นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

Abstract

This research aimed to study the expectation of impact and preparation for adjustment of entrepreneurs. As well as studying the relationship between preparation and expectation. A total of 30 voluntary samples were selected from a total of 144 sites. The results showed that 66.70 percent of all samples expected that they would not be affected and that they saw a positive trend. At the same time, large industries still have concerns about unpredictable earnings from the higher competition. And the capital constraints of small industries prevent this opportunity to expand investment. As for the preparation, it was found that the establishments were quite prepared to review and prepare plans, labor skill development. But at the same time, the results point to the lack of readiness to adapt to research and development of technology and innovation, especially in small and medium industries. The results of the study correlation of the preparation and expectation. What was clearly found was that although most operators were expected to be unaffected, they did not ignore the upcoming developments. But most of the smaller industries are less prepared

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ ศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

² อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹ Lecturer, Faculty of Economics at Sriracha, Kasetsart University Sriracha Campus

² Lecturer, Department of Economics, Kasetsart University

compared to other industries. This led to suggestions that the government should have different approaches to promote or provide assistance to reduce obstacles, different restrictions, and to enable entrepreneurs to continue their business, which is another way to promote the country's economy.

Keywords: Laem Chabang industrial estate, eastern economic corridor

ความเป็นมาของปัญหา

สืบเนื่องจากร่างแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นั้น หนึ่งในยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยหัวใจสำคัญของยุทธศาสตร์นี้คือเพิ่มผลผลิตการผลิต (Productivity) ตลอดห่วงโซ่มูลค่า โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมในทุกสาขาของภาคการผลิตและบริการที่เป็นฐานรายได้เดิมและที่ต่อยอดเป็นฐานรายได้ใหม่ มุ่งเน้นการพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ (Entrepreneurial society) และปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถในการลงทุนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2560) โดยรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงโอกาสที่ประเทศไทยจะสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ และขับเคลื่อนภาคการผลิตของประเทศบนพื้นที่ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์ทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญภายใต้โครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งต่อยอดมาจากโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (ESB) โดยพื้นที่เป้าหมายที่สำคัญคือ นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง (จังหวัดชลบุรี) – ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง และนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด (จังหวัดระยอง) – ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ซึ่งใช้เป็นฐานอุตสาหกรรมของประเทศ โดยนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังรองรับอุตสาหกรรมส่งออก และอุตสาหกรรมทั่วไป มีพื้นที่ 3,556 ไร่ มีท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบังที่เป็นท่าเรือน้ำลึกหลักในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ รองรับเรือบรรทุกตู้สินค้าขนาด 50,000 DWT (2,000 ETU) ถึง 80,000 DWT (4,000 ETU) ส่วนนิคมอุตสาหกรรม มาบตาพุดนั้นจะรองรับอุตสาหกรรมที่ใช้ก๊าซเป็นวัตถุดิบหลัก อุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมที่ใช้เงิน

ลงทุนและเทคโนโลยีขั้นสูง มีท่าเรือมาบตาพุดเป็นท่าเรืออุตสาหกรรมสำหรับสินค้าเหลว สินค้าทั่วไป สินค้าเกษตร และแร่ ความสามารถในการรองรับ 60,000 DWT vessels (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [สศช.], 2560) จากข้อมูลภาวะการส่งเสริมการลงทุนปี 2559 โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2560) ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าในปี 2559 มีจำนวนโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนเพิ่มขึ้นจากปี 2558 สูงถึงร้อยละ 50 และมูลค่าเงินลงทุนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 196 โดยการขอรับการส่งเสริมการลงทุนในภาคตะวันออกซึ่งครอบคลุมจังหวัดชลบุรี และ จังหวัดระยองมีมากเป็นอันดับ 2 รองจากภาคกลาง โดยมีค่าขอรับการส่งเสริมทั้งสิ้นจำนวน 377 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 24 ของจำนวนโครงการทั้งหมด แต่เมื่อพิจารณาเงินลงทุนจำนวนทั้งสิ้น 270,310 ล้านบาท หรือร้อยละ 46 ของเงินลงทุนทั้งหมดนั้น ถือได้ว่า พื้นที่ตั้งของโครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่สำคัญทั้งในมิติของการดึงดูดเงินลงทุนจากผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการเป็นฐานการผลิตและส่งออกที่สำคัญ

ตารางที่ 1 โครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุนและเงินทุนปี 2559

แหล่งที่ตั้ง	จำนวนโครงการ		ร้อยละ Δ	เงินลงทุน (ล้านบาท)		ร้อยละ Δ
	2558	2559		2558	2559	
ภาคกลาง	434	771	+78	50,990	102,360	+101
ภาคตะวันออก	261	377	+44	72,060	270,310	+275
ภาคตะวันออก เชียงใหม่	33	61	+85	6,030	12,420	+106
ภาคเหนือ	58	134	+131	10,830	16,510	+52
ภาคตะวันตก	73	42	-42	23,640	7,230	-69
ภาคใต้	44	103	+134	9,870	22,640	+129
อื่นๆ	85	58	-32	24,310	152,880	+529
รวม	988	1,546	+56	197,730	584,350	+196

หมายเหตุ: 1. โครงการที่ไม่สามารถระบุที่ตั้งได้

2. ร้อยละ Δ คือ ร้อยละการเปลี่ยนแปลง

เมื่อโครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกถือเป็นความหวังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของรัฐบาลและเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมให้ประเทศไทยสามารถก้าวไปสู่โมเดล Thailand 4.0 โดยสมบูรณ์นั้นย่อมต้องเกิดการคาดการณ์ของผู้ลงทุนต่างๆ ทั้งรายเดิมและรายใหม่ที่จะตัดสินใจเข้ามาลงทุน โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายเดิมในพื้นที่ ซึ่งการคาดการณ์นี้จะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเพื่อตอบสนองนโยบายการพัฒนาดังกล่าว โดยที่ผ่านมามีการศึกษาผลกระทบของโครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกในหลากหลายแง่มุม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นมุมมองในภาพรวม อาทิ รายงานการศึกษาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก: กรณีจังหวัดระยอง ซึ่งจัดทำโดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดระยอง ได้ชี้ให้เห็นประโยชน์ที่กลุ่มธุรกิจจะได้รับอย่างต่อเนื่องจากโครงการนี้ ประกอบด้วย ธุรกิจโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงและเคมีชีวภาพ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ก่อสร้าง รวมไปถึงธุรกิจท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะในการสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วม และควรเตรียมความพร้อมสำหรับแรงงานแฝง รวมทั้งการเตรียมพร้อมทางด้านแรงงานให้มีทักษะการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีขั้นสูง (สำนักงานศุลกากรมาบตาพุด, 2561) หรืองานวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกของ พัฒนะ พบสุภาพ และ ไอมิ นาคามูรา (2562) ก็ได้ชี้ให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจว่าภาคเอกชนควรมีการคิดค้นนวัตกรรมใหม่เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ หรือนำนวัตกรรมมาต่อยอดกับอาชีพเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ส่วนแนวทางการพัฒนาด้านการศึกษาเห็นว่าภาคเอกชนควรเพิ่มหลักสูตรสำหรับการคิดค้นนวัตกรรมและทักษะในการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มบุคลากรและงานวิจัยในการต่อยอดนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในการยกระดับปรับทักษะบนพื้นฐานความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ นั่นคือ มาตรการในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่มุ่งพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนในพื้นที่ให้ตรงตามความต้องการใน

รูปแบบ Demand-driven ผ่านความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ผู้พัฒนาทักษะ สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ธนาคารแห่งประเทศไทย [ธปท.], 2563)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงนำมาสู่งานวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนที่จะได้รับผลกระทบโดยตรง นั่นคือ ผู้ประกอบการในพื้นที่ที่มีการคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากนโยบายดังกล่าวอย่างไร และมีแผนการในการเตรียมความพร้อมอย่างไร โดยจำกัดการศึกษาในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง เนื่องจากมีความโดดเด่นในการเป็นสถานที่รองรับอุตสาหกรรมส่งออกของประเทศ ทั้งนี้ ผลการวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงมาตรการในส่วนของภาครัฐ อาทิ การส่งเสริมการผลิตและการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ หรือการจัดอุปสรรค และให้การช่วยเหลือให้แก่สถานประกอบการที่อาจได้รับผลกระทบ รวมถึงภาคเอกชนหรือสถานประกอบการอื่นๆ จะได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อเตรียมพร้อมในการปรับตัวต่อนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังด้านการคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อการประกอบกิจการจากการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเพื่อตอบสนองนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวกับการคาดการณ์ผลกระทบต่อสถานประกอบการจากโครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้รับข้อมูลรายชื่อสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

จากสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จำนวน 144 แห่งที่ตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตประกอบการเสรี 1 - 2 เพื่อจัดส่งแบบสอบถามให้กับผู้ประกอบ โดยให้ตอบตามความสมัครใจ เนื่องจากแต่ละข้อคำถามนั้นต้องการผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญได้ อาทิ ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งระดับบริหาร จึงเป็นวิธีการเลือกตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) แต่เป็นการเลือกตัวอย่างแบบสมัครใจ หรือแบบตามสะดวก (Convenience sampling) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555) ซึ่งผลที่ได้อาจอ้างอิงไปสู่ประชากรได้ยาก (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2539) แต่อย่างไรก็ตามวิธีนี้ทำให้ทราบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นหรือมีทัศนคติอย่างไร โดยในจำนวนสถานประกอบการ 144 แห่งนี้มีผู้ประกอบการที่สมัครใจตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 30 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.83 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เกณฑ์ร้อยละในการเลือกนั้น เมื่อขนาดประชากรอยู่ในหลักร้อย สามารถใช้ตัวอย่างขนาดร้อยละ 15-30 ได้ (สุรินทร์ หลวงนา, ม.ป.ป.)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกิจการ ส่วนที่ 2 การคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อการประกอบกิจการจากการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำแนกออกเป็น 7 ด้าน ซึ่งมีที่มาจากแนวคิดและทฤษฎีด้านการผลิต การค้า และการลงทุน (รัตนา สายคณิต และพุทธกาล รัชวร, 2557) โดยมีรายละเอียดประเด็นย่อย ดังตารางที่ 2 ซึ่งผู้ตอบจะต้องเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ เพิ่มขึ้นหรือลดลง และง่ายขึ้นหรือยากขึ้น ตามแต่ละข้อคำถามนั้นๆ

ตารางที่ 2 ประเด็นย่อยในแบบสอบถามส่วนที่ 2

ประเด็น	
1. ด้านการผลิต	1) ปริมาณการผลิต 2) การจ้างงาน 3) การจัดหาวัตถุดิบ
2. ด้านเทคโนโลยี	1) การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตเดิม 2) การคิดค้นเทคโนโลยีการผลิตใหม่ 3) การนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ
3. ด้านการตลาดและการค้า	1) ต้นทุนทางการตลาด 2) ปริมาณการส่งออกสินค้าไปยังตลาดเดิม 3) ปริมาณการส่งออกสินค้าไปยังตลาดใหม่

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น	
4. ด้านการแข่งขัน	1) ความสามารถในการแข่งขันของสถานประกอบการ 2) การแข่งขันกับสถานประกอบการประเภทเดียวกัน
5. ด้านการลงทุน	1) โอกาสขยายการลงทุนในกิจการเดิมภายในประเทศ 2) โอกาสขยายการลงทุนในกิจการใหม่ภายในประเทศ 3) โอกาสขยายการลงทุนในภูมิภาค
6. ด้านผลประกอบการ	1) ผลกำไรสุทธิ 2) การเติบโตของยอดขายในกลุ่มลูกค้าเดิม 3) ปริมาณการผลิต/วัน 4) จำนวนพนักงานที่ได้รับการอบรม
7. ด้านสิทธิประโยชน์	1) สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี 2) สิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี 3) สิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการ

หมายเหตุ: ในแต่ละด้านจะมีประเด็นอื่นๆ ให้ผู้ตอบสามารถระบุเพิ่มเติมได้

และส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเพื่อตอบสนองนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วยตัวเลือกทั้งหมด 8 ตัวเลือกที่ระบุไว้ให้ และตัวเลือกอื่นๆ ที่ผู้ตอบต้องระบุเองดังตารางที่ 3 ซึ่งผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 3 ตัวเลือกในแบบสอบถามส่วนที่ 3

ตัวเลือก
1. มีการสร้างการรับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ของรัฐบาล แก่บุคลากรภายในสถานประกอบการของท่าน
2. มีการทบทวนและจัดทำแผนงาน อาทิ ด้านการผลิต การตลาด การค้า การลงทุน ฯลฯ เพื่อเตรียมความพร้อม
3. มีโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่น
4. มีโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต
5. มีการนำเข้าเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการผลิตเพิ่มขึ้น
6. มีการทบทวนผู้เชี่ยวชาญต่างชาติ เข้ามาทำงานในสถานประกอบการ
7. มีการพัฒนาทักษะแรงงานในสถานประกอบการ
8. มีการทำความร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักบุคลากร เฉพาะด้าน
9. อื่นๆ (โปรดระบุ)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) หรือ CVI (Hambleton, Swaminathan, Algina and Coulson, 1975) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำแบบทดสอบได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิคมอุตสาหกรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมการลงทุน และผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์

โดยให้คะแนนความสอดคล้องของข้อคำถามกับโครงร่างงานวิจัยใน 5 ระดับคะแนนความสอดคล้อง ตั้งแต่น้อยที่สุดจนถึง มากที่สุด 1-5 วิธีการนี้จะจำแนกผลที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นตรงกันตามระดับความสอดคล้อง ซึ่งจะพิจารณาเฉพาะระดับความสอดคล้องมากถึงมากที่สุด (4-5 คะแนน) เท่านั้น โดยค่าดัชนีความเที่ยงตรงของเนื้อหาคำนวณได้จาก

$$CVI = \frac{\text{จำนวนข้อที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นตรงกัน}}{\text{จำนวนข้อทั้งหมดในแบบสอบถาม}}$$

ค่าดัชนีความเที่ยงตรงของเนื้อหาของเครื่องมือที่ยอมรับได้ คือ มีค่าตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (Davis, 1992) ซึ่งผลการทดสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าเท่ากับ 0.98 หมายความว่า แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงและสามารถนำไปใช้ได้

การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 จะแสดงค่าสถิติในรูปตารางความถี่แบบภาพรวมและจำแนกตามขนาดอุตสาหกรรมตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรมเรื่องจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2545 (รปท., 2562) ดังนี้

- 1) อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่มีทุนจดทะเบียนมากกว่า 200 ล้านบาท
- 2) อุตสาหกรรมขนาดกลางที่มีทุนจดทะเบียน 50-200 ล้านบาท และ
- 3) อุตสาหกรรมขนาดย่อมหรือขนาดเล็ก ที่มีทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 50 ล้านบาท

สำหรับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 จะแสดงค่าสถิติในรูปกราฟความสัมพันธ์ของการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวกับการคาดการณ์ผลกระทบของสถานประกอบการว่าเป็นไปในทิศทางใด

ผลการวิจัย

1. การสำรวจการคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อการประกอบกิจการจากการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกทั้ง 7 ด้าน มีผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 30 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.83 ของประชากร ซึ่งแบ่งออกเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จำนวน 15 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50 ของสถานประกอบการทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม อุตสาหกรรมขนาดกลาง จำนวน 8 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26.67 ของสถานประกอบการทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม และอุตสาหกรรมขนาดเล็กจำนวน 7 แห่ง

คิดเป็นร้อยละ 23.33 ของสถานประกอบการทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม ในภาพรวม พบว่าผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่กว่า 20 แห่ง หรือร้อยละ 66.70 ขึ้นไปของสถานประกอบการทั้งหมด ที่ตอบแบบสอบถาม *คาดว่าจะไม่ได้รับผลกระทบ* โดยเฉพาะด้านสิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี อาทิ การถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน การอนุญาตให้นำผู้เชี่ยวชาญ ช่างฝีมือต่างชาติเข้ามาทำงาน เป็นต้น ส่วนที่เหลือโดยประมาณร้อยละ 33.30 ของสถานประกอบการทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม *คาดว่าจะได้รับผลกระทบ* ซึ่งประเด็นที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ การจ้างงานในด้านการผลิต ซึ่งส่วนใหญ่คาดว่าจะต้องเพิ่มการจ้างงาน ในขณะที่บางส่วนเห็นว่าอาจต้องลดการจ้างงานลง แต่ทั้งนี้ในภาพรวมส่วนใหญ่คาดการณ์ว่าการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จะส่งผลกระทบในทิศทางที่ดีขึ้นสำหรับการประกอบกิจการ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดโดยจำแนกสถานประกอบการที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 30 แห่ง ตามขนาดอุตสาหกรรม ดังตารางที่ 4 พบว่าผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่คาดการณ์ว่าจะได้รับผลกระทบในทุกด้าน โดยส่วนใหญ่จะมองเห็นทิศทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง คิดค้นและนำเข้ามามากขึ้นตามทิศทางการส่งเสริมของรัฐบาล และมองเห็นโอกาสในขยายการลงทุนเพิ่มขึ้น แต่อาจมีความกังวลในเรื่องของต้นทุนที่จะเพิ่มขึ้นตามมาเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีความไม่แน่ใจในด้านผลประโยชน์ประเดิมของผลกำไรสุทธิ และการเติบโตของยอดขาย เนื่องจากไม่สามารถประเมินสถานการณ์ได้ว่าการพัฒนาจะสำเร็จตามที่รัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ ในส่วนของการจ้างงานมีทั้งส่วนที่คาดว่าจะต้องเพิ่มการจ้างงาน และบางส่วนอาจมีการลดการจ้างงานลงซึ่งขึ้นกับประเภทของอุตสาหกรรม โดยอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ส่วนใหญ่ใช้ปัจจัยทุนร่วมกับแรงงานที่มีทักษะสูงในการผลิตหรืออุตสาหกรรมแบบใช้ทุนเข้มข้น อาจจะคาดการณ์ว่าจะลดการจ้างงานและหันไปใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพิ่มขึ้น ในขณะที่บางอุตสาหกรรมยังคงใช้แรงงานคนเป็นหลักก็จะต้องเพิ่มการจ้างงานเมื่อต้องการขยายกำลังการผลิต ในส่วนของอุตสาหกรรมขนาดกลางคาดว่าจะได้รับผลกระทบในทิศทางที่ดีขึ้นในทุกด้าน ซึ่งแม้

คาดว่า การแข่งขันจะสูงขึ้น แต่ไม่กระทบกับต้นทุนทางการตลาด ขณะที่ผู้ประกอบการในกิจการขนาดเล็กส่วนใหญ่ คาดว่าจะได้รับผลกระทบทางด้านลบในเกือบทุกด้าน แต่ก็ยังคงคาดว่าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง คิดค้นและนำเอาเทคโนโลยีมากขึ้นเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของกิจการ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านเงินทุนจึงไม่เห็นโอกาสในการที่จะขยายการลงทุนได้ด้วยตนเอง และไม่แน่ใจในด้านผลประโยชน์การประกอบธุรกิจในประเด็นของผลกำไรสุทธิที่จะได้รับเมื่อมีการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกตามนโยบายของรัฐบาล

ตารางที่ 4 ผลการสำรวจการคาดการณ์ผลกระทบ แยกตามขนาดอุตสาหกรรม

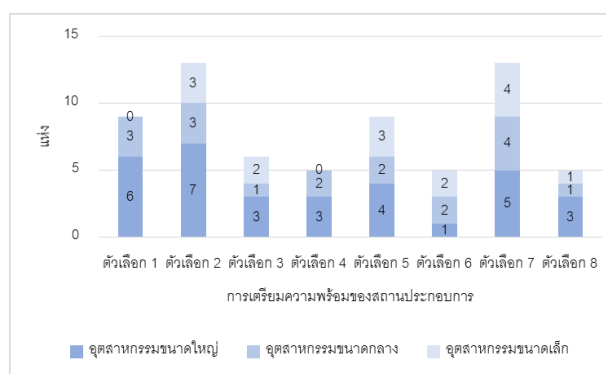
ผลกระทบ	จำนวนอุตสาหกรรมที่คาดการณ์ว่าได้รับผลกระทบ		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
1. ด้านการผลิต			
1) ปริมาณการผลิต	2 (↑↓1)	1 (↑)	1 (↓)
2) การจ้างงาน	5 (↑2↓3)	1 (↑)	4 (↑3↓1)
3) การจัดหาวัตถุดิบ	2 (↑↓1)	1 (↑)	-
2. ด้านเทคโนโลยี			
1) การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตเดิม	2 (↑)	1 (↑)	2 (↑)
2) การคิดค้นเทคโนโลยีการผลิตใหม่	1 (↑)	-	2 (↑)
3) การนำเข้าเทคโนโลยีจาก ต่างประเทศ	2 (↑)	1 (↑)	3 (↑)
3. ด้านการตลาดและการค้า			
1) ต้นทุนทางการตลาด	4 (↑)	-	2 (↑)
2) ปริมาณการส่งออกสินค้าไปยังตลาดเดิม	3 (↑2↓1)	1 (↑)	1 (↓)
3) ปริมาณการส่งออกสินค้าไปยัง ตลาดใหม่	3 (↑2↓1)	1 (↑)	3 (↑2↓1)
4. ด้านการแข่งขัน			
1) ความสามารถในการแข่งขันของสถานประกอบการ	3 (↑2↓1)	3 (↑)	1 (↑)
2) การแข่งขันกับสถานประกอบการประเภทเดียวกัน	4 (↑)	1 (↑)	1 (↑)
5. ด้านการลงทุน			
1) โอกาสขยายการลงทุนในกิจการเดิมภายในประเทศ	3 (↑2↓1)	2 (↑)	1 (↓)
2) โอกาสขยายการลงทุนในกิจการใหม่ภายในประเทศ	3 (↑2↓1)	1 (↑)	1 (↓)
3) โอกาสขยายการลงทุนในภูมิภาค	3 (↑2↓1)	1 (↑)	1 (↓)
6. ด้านผลประโยชน์			
1) ผลกำไรสุทธิ	4 (↑2↓2)	1 (↑)	2 (↑1↓1)
2) การเติบโตของยอดขายในกลุ่มลูกค้าเดิม	4 (↑2↓2)	2 (↑)	-
3) ปริมาณการผลิต/วัน	4 (↑3↓1)	1 (↑)	-
4) จำนวนพนักงานที่ได้รับการอบรม	3 (↑2↓1)	1 (↑)	2 (↑)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ผลกระทบ	จำนวนอุตสาหกรรมที่คาดการณ์ว่าได้รับผลกระทบ		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
7. ด้านสิทธิประโยชน์			
1) สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี	3 (↑)	3 (↑)	2 (↑)
2) สิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี	1 (↑)	1 (↑)	-
3) สิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการ	4 (↑)	1 (↑)	1 (↑)

หมายเหตุ: ↑ ↓ หมายถึง เพิ่มขึ้น/ง่ายขึ้น และลดลง/ยากขึ้น ตามลำดับ

2. การสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเพื่อตอบสนองนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกจำนวน 30 แห่ง แสดงดังภาพที่ 1

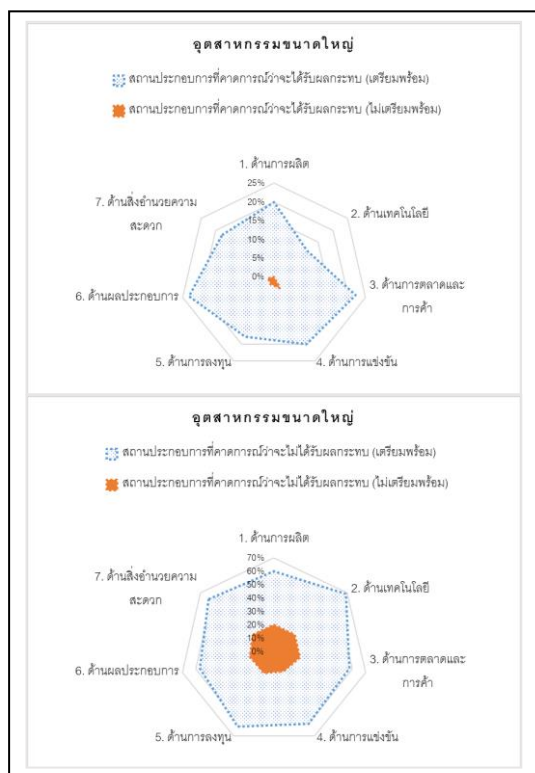
ภาพที่ 1 สถานประกอบการที่มีการเตรียมความพร้อม

(รายละเอียดตัวเลือกแสดงในตารางที่ 3)

โดยภาพรวมสถานประกอบการมีการเตรียมความพร้อมมากที่สุด 2 ตัวเลือกคือ มีการทบทวนและจัดทำแผนงาน อาทิ ด้านการผลิต การตลาด การค้า การลงทุน ฯลฯ และมีการพัฒนาทักษะแรงงานในสถานประกอบการ จำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.33 ของสถานประกอบการทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม โดยเมื่อแบ่งตามขนาดอุตสาหกรรมพบว่า อุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีการเตรียมความพร้อมมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องของการทบทวนและจัดทำแผนงาน รองลงมาได้แก่ ประเด็นในการสร้างการรับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ของรัฐบาล แก่บุคลากรภายในสถานประกอบการ และการพัฒนาทักษะแรงงานในสถานประกอบการ ตามลำดับ ในขณะที่อุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาทักษะแรงงานใน

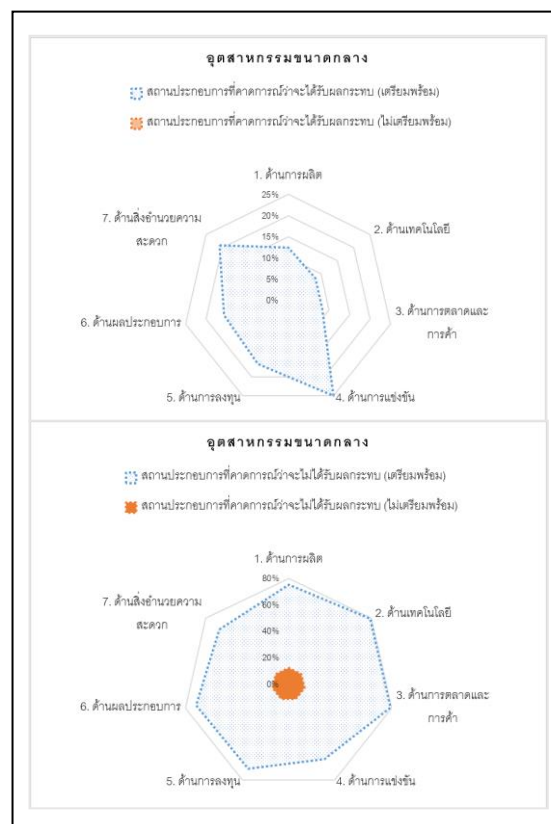
สถานประกอบการมากที่สุด สำหรับการเตรียมความพร้อมที่ผู้ประกอบการดำเนินการน้อยที่สุด ในภาพรวมมี 3 ตัวเลือก คือ การมีโครงการวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต การหาพันธมิตรผู้เชี่ยวชาญต่างชาติ เข้ามาทำงานในสถานประกอบการ และการทำความร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักวิชาการเฉพาะด้าน ซึ่งมีการเตรียมการน้อยมากในอุตสาหกรรมขนาดเล็ก โดยเฉพาะด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต

3. ความสัมพันธ์ของการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวกับการคาดการณ์ผลกระทบต่อสถานประกอบการจากโครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยใช้ Cross tabulation แสดงดังภาพที่ 2 – 4 โดยแปลงจำนวนสถานประกอบการทั้งที่คาดการณ์ว่าจะได้รับผลกระทบและไม่ได้รับผลกระทบ และทั้งที่มีการเตรียมและไม่เตรียมความพร้อม เป็นร้อยละของจำนวนสถานประกอบการทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม (แยกตามขนาดอุตสาหกรรม) เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้น โดยหากสถานประกอบการ มีการเตรียมความพร้อมในตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่งจาก 8 ตัวเลือก ก็ถือว่าได้มีการเตรียมความพร้อม

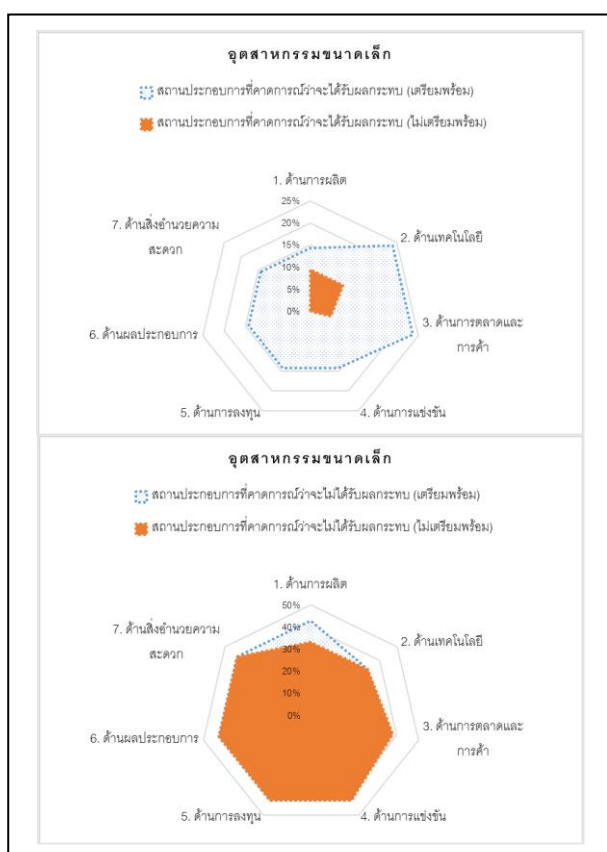
ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของการเตรียมความพร้อมกับการคาดการณ์ผลกระทบของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

กรณีของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ 15 แห่ง (ภาพที่ 2) ในส่วนที่ คาดว่าจะได้รับผลกระทบ พบว่า การคาดการณ์ด้านผลประโยชน์ร่วมกัน และการตลาดและการค้า มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมมากที่สุด 2 อันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 23.33 และ 22.22 ของจำนวนทั้งหมด 15 แห่ง ตามลำดับ สำหรับด้านเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์น้อยที่สุดกับการเตรียมความพร้อม คิดเป็นร้อยละ 11.11 และมีส่วนที่คาดการณ์ว่าจะได้รับผลกระทบแต่กลับไม่เตรียมความพร้อมคือ ด้านการแข่งขัน ด้านการลงทุน และด้านผลประโยชน์ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 3.33, 2.22 และ 1.67 ตามลำดับ สิ่งที่ที่น่าสนใจคือพบว่าอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ คาดว่าจะไม่ได้รับผลกระทบ ในทุกด้านกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนทั้งหมด 15 แห่งมีการเตรียมความพร้อม ซึ่งความสัมพันธ์สูงสุดคือด้านเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 68.89 หรืออีกนัยหนึ่ง หมายถึงสถานประกอบการจำนวน 10-11 แห่ง ที่คาดว่าจะไม่ได้รับผลกระทบด้านเทคโนโลยีมีการเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ของการเตรียมความพร้อมกับการคาดการณ์ผลกระทบของอุตสาหกรรมขนาดกลาง

กรณีของอุตสาหกรรมขนาดกลาง 8 แห่ง (ภาพที่ 3) ในส่วนที่ *คาดว่าจะได้รับผลกระทบ* พบว่า การคาดการณ์ด้านการแข่งขัน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมมากที่สุด 2 อันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 20.83 ของจำนวนทั้งหมด 8 แห่ง ตามลำดับ สำหรับด้านเทคโนโลยี และด้านการตลาดและการค้ามีความสัมพันธ์น้อยที่สุดกับการเตรียมความพร้อม คิดเป็นร้อยละ 8.33 เท่ากัน โดยไม่มีกรณีที่คาดการณ์ว่าจะได้รับผลกระทบแต่กลับไม่เตรียมความพร้อมเลย และสิ่งที่พบเช่นเดียวกับกรณีของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ก็คือ อุตสาหกรรมขนาดกลางที่ *คาดว่าจะไม่ได้รับผลกระทบ* เกือบทุกด้าน กว่าร้อยละ 60 ของจำนวนทั้งหมด 8 แห่งมีการเตรียมความพร้อม ซึ่งความสัมพันธ์สูงสุดคือด้านเทคโนโลยี และด้านการตลาดและการค้าคิดเป็นร้อยละ 79.17 หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึงสถานประกอบการจำนวน 6-7 แห่ง ที่คาดว่าจะไม่ได้รับผลกระทบจาก 2 ด้านนี้มีการเตรียมพร้อม

ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ของการเตรียมความพร้อมกับการคาดการณ์ผลกระทบของอุตสาหกรรมขนาดกลาง

กรณีของอุตสาหกรรมขนาดเล็ก 7 แห่ง (ภาพที่ 4) ในส่วนที่ *คาดว่าจะได้รับผลกระทบ* พบว่า การคาดการณ์ด้าน

เทคโนโลยี และด้านการตลาดและการค้ามีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 23.81 ของจำนวนทั้งหมด 7 แห่งเท่ากัน สำหรับด้านอื่นๆ มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเท่ากันที่ร้อยละ 14.29 และมีส่วนที่คาดการณ์ว่าจะได้รับผลกระทบแต่กลับไม่เตรียมความพร้อมคือ ด้านการผลิต และด้านเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 9.52 เท่ากัน และสิ่งที่พบเช่นเดียวกันกับกรณีของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลางก็คืออุตสาหกรรมขนาดเล็กที่ *คาดว่าจะไม่ได้รับผลกระทบ* เกือบทุกด้านมีการเตรียมความพร้อมแต่คิดเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันมาก ระหว่างการเตรียมกับไม่เตรียมความพร้อมในแต่ละด้าน ดังที่เห็นในภาพ ส่วนที่พอจะสังเกตเห็นความแตกต่างคือ ด้านการผลิต ซึ่งส่วนที่เตรียมคิดเป็นร้อยละ 42.86 ในขณะที่ไม่เตรียม คิดเป็นร้อยละ 33.33

อภิปรายผล

1. จากการสำรวจการคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อการประกอบกิจการจากการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการรายเดิมในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังส่วนใหญ่คาดว่าจะไม่ได้รับผลกระทบและยังมองเห็นทิศทางที่ดีจากการพัฒนา ทั้งนี้ เกิดจากการสื่อสารและทำความเข้าใจถึงเป้าหมายและแผนการพัฒนาที่ชัดเจนในการสร้างโอกาสในการแข่งขันให้แก่ประเทศ ทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและมาตรการส่งเสริมการลงทุนต่างๆ เป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย (สศช., 2560) ในขณะที่ผู้ประกอบการรายเดิมยังคงได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดิม และมีโอกาสในการต่อยอดกิจการจากการพัฒนาที่จะเข้ามา แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ยังคงมีความกังวลในด้านผลกระทบที่ยังคาดการณ์ไม่ได้ เนื่องจากการสภาพแข่งขันที่สูงขึ้น และข้อจำกัดด้านเงินทุนของอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่ไม่สามารถใช้โอกาสนี้ในการขยายการลงทุนด้วยตัวเองได้อันจะเป็นอุปสรรคอย่างมากเมื่อการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น การจ้างงานก็เป็นประเด็นหนึ่งที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญเนื่องจากเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในกระบวนการผลิตและยังส่งผลถึงต้นทุนของผู้ประกอบการโดยตรงอีกด้วย (นราทิพย์

ชุดวิงศ์, 2546) ซึ่งการคาดการณ์เหล่านี้อาจส่งผลต่อการตัดสินใจในการประกอบกิจการในภาคอุตสาหกรรมตามทฤษฎีของ S-C-P model (Mason, 1939) ซึ่งระบุว่าโครงสร้างการแข่งขันจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของหน่วยผลิตในอุตสาหกรรมและพฤติกรรมจะส่งผลต่อผลประกอบการอีกทอดหนึ่ง และความสัมพันธ์นี้สามารถเกิดขึ้นได้ในทางกลับกัน ดังนั้น หากผู้ประกอบการยังคงมองเห็นแนวโน้มที่ดีก็จะเกิดปรับพฤติกรรมการผลิต เพื่อแสวงหาโอกาสในการเพิ่มผลประกอบการจากการพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาล

2. จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเพื่อตอบสนองนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จะเห็นได้ว่าสถานประกอบการมีการเตรียมพร้อมค่อนข้างมาก อาทิ การทบทวนและจัดทำแผนงาน การพัฒนาทักษะแรงงานในสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก: กรณีจังหวัดระยองที่เห็นว่าควรเตรียมความพร้อมด้านทักษะแรงงาน เพื่อทำงานร่วมกับเทคโนโลยีขั้นสูง (สำนักงานศุลกากรมาตาศุด, 2561) และสิ่งนี้เป็นการช่วยยืนยันถึงการคาดการณ์แนวโน้มที่ดีจากผู้ประกอบการ แต่ขณะเดียวกันก็ชี้ให้เห็นถึงความไม่พร้อมด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรเฉพาะด้าน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมขนาดกลางและเล็กซึ่งอาจมีข้อจำกัดหลายด้าน อาทิ องค์ความรู้ ทักษะของแรงงาน และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เป็นต้น ซึ่งแม้ว่าข้อเสนอแนะในงานวิจัยต่างๆ อาทิ พัฒนา พบสภาพ และโอมิ นาคามูรา (2562) ที่เห็นว่าภาคเอกชนควรมีการคิดค้นนวัตกรรมใหม่หรือแม้แต่เป้าหมายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ต้องการพัฒนาทักษะแรงงานบนพื้นฐานความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ (ธปท., 2563) ก็อาจเป็นไปได้ยากหากให้ภาคเอกชนดำเนินการเอง

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ของการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวกับการคาดการณ์ผลกระทบต่อสถานประกอบการจากโครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สิ่งที่พบอย่างชัดเจนคือ แม้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่จากทั้งหมด 30 แห่ง คาดว่าจะไม่ได้รับผลกระทบ

แต่ก็ไม่ได้เพิกเฉยต่อการพัฒนาที่กำลังเกิดขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลางได้มีการเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นผลจากการทบทวนแผนงานและโอกาสทางการค้าที่เกิดขึ้นจึงเตรียมการเพื่อขยายกำลังผลิต ด้านผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่มีการเตรียมความพร้อมเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่นๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าอาจเกิดจากข้อจำกัดที่มีมากกว่าอุตสาหกรรมอื่นๆ

สรุปผลการวิจัย

1. การคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาพื้นที่ EEC ของผู้ประกอบการรายเดิมในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังกว่าครึ่งคาดว่าจะไม่ได้รับผลกระทบ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีโอกาสในการต่อยอดกิจการจากการพัฒนาแต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการยังคงมีความกังวลด้านผลประกอบการที่ยังคาดการณ์ไม่ได้จากสภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น

2. สถานประกอบการมีการเตรียมพร้อมค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการทบทวนและจัดทำแผนงานการพัฒนาทักษะแรงงานในสถานประกอบการขณะเดียวกันบางสถานประกอบการยังไม่พร้อมด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมการผลิต รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรเฉพาะด้าน

3. ความสัมพันธ์ของการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวกับการคาดการณ์ผลกระทบไม่สอดคล้องกัน แม้ส่วนใหญ่คาดว่าจะไม่ได้รับผลกระทบแต่ก็ได้มีการเตรียมความพร้อม โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

โดยสืบเนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังโดยตรงที่สะท้อนถึงการคาดการณ์และการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวตามนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกของรัฐบาล ซึ่งเมื่อพิจารณาตามขนาดของอุตสาหกรรมก็จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการคาดการณ์และการเตรียมความพร้อมที่แตกต่างกัน ดังนั้น หน่วยงาน

ภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน หรือให้การช่วยเหลือเพื่อลดอุปสรรคและข้อจำกัดของการประกอบกิจการได้ อาทิ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านเงินทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม แต่ยังคงขาดความรู้ในการสร้างนวัตกรรมด้วยตนเอง ภาครัฐก็ควรมีแนวทางในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต สำหรับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กที่ส่วนใหญ่ยังคงมีข้อจำกัดทั้งองค์ความรู้ด้านการผลิต การตลาด และการค้า การพัฒนาทักษะแรงงาน การพัฒนาเทคโนโลยี และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือปัญหาด้านเงินทุน ดังนั้น ภาครัฐควรมีการให้การช่วยเหลือเพื่อลดข้อจำกัดดังกล่าว อาทิ เป็นตัวกลางในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาองค์ความรู้และทักษะแรงงาน อย่างมีเป้าหมายและมีการติดตามเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติ และเปิดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ ของสถาบันการเงินผ่านโครงการการให้ความช่วยเหลือ อาทิ การนำเข้าเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทั้งในรูปของลิขสิทธิ์ หรือสิทธิบัตร ฯลฯ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้อุตสาหกรรมเหล่านี้สามารถเตรียมความพร้อมหรือปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวได้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่าถ้าหากไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณก็ควรใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น เพื่อให้สามารถเป็นตัวแทนประชากรที่ดีรวมถึงการเพิ่มจำนวนตัวอย่างให้มากขึ้น และมีความหลากหลายทั้งในมิติของประเภทและขนาดของอุตสาหกรรม ตลอดจนพื้นที่เป้าหมายเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกของรัฐบาล ซึ่งอาจรวมถึงสถานประกอบการที่อยู่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรมด้วยก็ได้

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). *กฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2545*. สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th/Thai/Segmentation/Business/Pages/SMEs.aspx>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). *ยกระดับทักษะคนไทยกลไกพัฒนาชาติ*. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256306TheKnowledge_ThaiMeeNganTum.aspx
- นราทิพย์ ชูติวงศ์. (2546). *หลักเศรษฐศาสตร์ I: จุลเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเรียง จรรย์ศิลป์. (2539). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ฟิสสิกส์เซนเตอร์การพิมพ์.
- พัฒนาะ พบสุภาพ และ ไอมิ นาคามูรา. (2562). *การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก*. สืบค้นจาก <http://rs.mfu.ac.th/obels/?p=1855>
- รัตนา สายคณิต และ พุทธกาล รัชวร. (2557). *เศรษฐศาสตร์การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560, พฤษภาคม). *การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก และระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก*. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?filename=esdps&nid=6677.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2560). สืบค้นจาก www.boi.go.th/upload/Investment_1612_28432.pdf.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2560, 24 สิงหาคม). *ร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี*. สืบค้นจาก https://spm.thaigov.go.th/FILEROOM/spmthaigov/DR_AWER004/GENERAL/DATA0000/00000362.PDF.

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555, 2 มีนาคม). *เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง และการประมาณค่า*. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/Toneminute/files/55/A3-16.pdf>.
- สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยาน. (2561, 22 มีนาคม). *โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก: กรณียังหัวดระยอง*. สืบค้นจาก https://maphut.customs.go.th/data_files/2e3855f2ac3a6881fec4d1801623c4be.pdf
- สุรินทร์ หลวงนา. (ม.ป.ป.). *การคำนวณขนาดตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง*. สืบค้นจาก https://www.ubu.ac.th/web/files_up/08f2016052509464793.pdf.
- Davis, L. L. (1992). Instrument review: Getting the most from a panel of experts. *Applied Nursing Research*, 5, 194-197.
- Hambleton, R. K., Swaminathan, H., Algina, J., and Coulson, D. (1975, April). Criterion referenced testing and measurement: A review of technical issues and developments. *Symposium presented at the meeting of the American Educational Research Association*, Washington, D.C.
- Mason, E. S. (1939). Price and production policies of large-scale enterprise. *The American Economic Review*, 29(1), 61-74.